

16.7.2012

Eurokriisissä on arvioitava tuleva tilanne

Dosentti Jukka Heikkinen totesi (HS, mielipide 15.7) perustellusti, että jo ennen Lehman Brothersin konkurssia alkanut taluskriisi aiheutui koko 2000-luvun ajan jatkuneesta liiasta luototuksesta ja tähän liittyneestä finanssisektorin ylipaisumisesta.

Nyt kesäkuun lopun EU-huippukokouksen myötä on vahvistunut suuntaus, jossa yhteistä rahaa siirretään jopa suoraan ja valtioiden ohi kriisimaiden pankeille.

Karl Marx (1818-1883) ilmaisi Pääoma-teoksessaan luoton (Kredit) kahtalaisen roolin kapitalistisessa tuotannossa. Hänen mukaansa luotto toisaalta rikkoo tuotannon sisäisiä kahleita ja rajoituksia sekä nopeuttaa maailmanmarkkinoiden aikaansaamista. Luoton toinen puoli on, että se kehittää rikastumisen vieraan työn riistolla "paljaimmaksi ja valtavimmaksi peli- ja huijausjärjestelmäksi".

Marx ennakoii, että kuvitteellinen pääoma (fiktives Kapital) saa yhä lujemman otteen reaalityaloudesta ja että "kaikki tässä luottojärjestelmässä kaksinkertaistuu ja kolminkertaistuu sekä muuttuu pelkäksi hourekuvaksi".

Tämänhetkissä euro- ja velkakriisissä näkyy, että luottojärjestelmä kahlitsemattomana leviävän tulen tavoin uhkaa talousjärjestelmän perusteita ja jopa olemassaoloa.

Pääministeri Jyrki Kataisen arvio totaalitykatastrofin vaarasta (HS 11.7.) on vakavasti huomioon otettava näkökohta.

Vallitsevassa tilanteessa Suomen olisi hullua olla valmistautumatta millään tavoin euron hajoamiseen. Euroon ei pidä hirttäytyä, mutta siitä ei myöskään pidä paeta paniikinomaisesti. Eräs keskeinen ohje näyttäisi olevan liikennesääntö, joka kehottaa arvioimaan tulevan tilanteen lähes joka hetki uudelleen.

Tuotakaan arviointia ei kuitenkaan pystytä uskottavasti tekemään niin kauan kuin EU:n korkeimman tason päättäjät sivuuttavat ratkaisuja tehdessään taloustieteen peruskysymykset.

Professori Vesa Kanninen muistutti äskettäin aiheellisesti EU:n korkeimmallakin tasolla vallitsevasta tietämättömyydestä taloustieteen suhteen (HS 15.7.).